

А. В. Слободянюк
А. С. Побірська

МОТИВАЦІЯ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ ТА СТАВЛЕННЯ ДО НЕЇ СЬОГОДНІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація:

В роботі розглядається проблема мотивів вибору професії і ваше ставлення до неї сьогодні. Наведено результати соціологічного дослідження, проведеного серед студентів-першокурсників факультету менеджменту та інформаційної безпеки.

Ключові слова: студенти, мотиви, вибір професії, актуальність, кар'єра.

Abstract:

The work examines the problem of motives for choosing a profession and your attitude towards it today. The results of a sociological study conducted among first-year students of the Faculty of Management and Information Security are presented.

Keywords: students, motives, choice of profession, relevance, career.

Вступ

Освіта є найважливішою основою та відображенням рівня розвитку економіки, політики, духовності, культури, моральності як найбільш загальний, інтегральний показник розвитку будьякого суспільства [1]. Вибір професії — це один із найважливіших етапів життя кожної людини, що визначає не лише кар'єрні можливості, а й особистісний розвиток, соціальний статус та економічне становище. Мотиви вибору професії можуть бути різними: від прагматичних (заробіток, стабільність) до емоційних та соціальних (покликання, вплив оточення, традиції). Водночас ставлення до професії, яку обрали, може змінюватися протягом життя, залежно від досягнутих успіхів, умов роботи, змін у соціальних і економічних факторах. На сьогодні, проблема пошуку роботи, яка б приносила задоволення є досить актуальною. Не кожен з нас може «похвалитись» роботою, яка є водночас цікавою, відносно неважкою, радує новими проектами, та приносить високий дохід. За результатами пошуку схожих соціологічних досліджень було виявлено соціологічне дослідження на тему: «Характеристика роботи, що приносить задоволення» проведене лабораторією соціологічних досліджень ВНТУ В.В. Стецюк, А.В. Слободянюк – 2018. На питання "Оцініть рівень актуальності проблеми пошуку роботи на даний момент?", більша частина опитаних відповіли, що ця проблема актуальна для них. Це свідчить про те що переважна більшість опитаних розуміє важливість проблеми пошуку роботи. Також в даному випадку більша частина студентів розуміє, що для отримання престижної роботи потрібно добре навчатись. Та на питання "Ви готові працювати за мізерну зарплатню на роботі, яка Вам подобається?", можна дізнатись: 76,7% осіб відповіли ні. Результати свідчать про те, що більшість студентів не готові працювати на роботі своєї мрії за малу зарплатню[2]. Цікавим для нашого дослідження є результати А. Бандури, який довів, що чим більш впевненість людини в особистій ефективності, тим більше варіантів кар'єри або кар'єрних орієнтацій вона може розглянути[3].

Об'єктом даного дослідження є студенти 1-го курсу групи 2МР-246 спеціальності 075 «Маркетинг», факультету МІБ Вінницького національного технічного університету м.Вінниця. Об'єкт складається з 27 осіб, з яких 7 чоловічої статі та 20 – жіночої, віком від 16 до 26 років.

Предметом соціологічного дослідження є мотиви вибору професії і ставлення студентів до неї сьогодні.

Метою даного дослідження є з'ясування основних мотивів, які впливають на вибір професії студентів та їхнє ставлення до неї сьогодні та на основі отриманих результатів розробити практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми.

Результати дослідження

В ході даного соціологічного дослідження було опитано 18 осіб з 27 (9 осіб відмовились від участі в опитуванні). Серед опитаних 14 осіб (77,8%) – представниці жіночої статі і 4 (22,2%) представники чоловічої статі. Віком 16 років – 1 особа (5,6%), 17 років – 13 особи (72,2%), 18 років – 3 особи (16,7%), 26 років – 1 особа (5,6%). З них 5 осіб (27,8%) проживають в селі, 0 осіб (0%) – в обласному центрі, в селищі 3 особи (16,7%) і в місті – 10 осіб (55,6%).

В ході даного соціологічного дослідження були отримані такі результати:

На питання «Який основний мотив Вашого вибору професії?» переважна більшість опитаних (8 осіб – 44,4%) відповіли, що основний мотив їхнього вибору професії – це висока зарплата. (7 осіб – 38,9%) вказали, що основною причиною є їхня пристрасть до справи. Один респондент (5,6%) обрав варіант «стабільність роботи», ще один (5,6%) – «бажання допомагати людям». Крім того, один учасник (5,6%) вказав, що всі відповіді, наведені вище, є мотивами для вибору професії. Це вказує на різноманіття мотиваційних факторів серед молоді при виборі професії, де фінансові аспекти і особисті уподобання грають важливу роль.

Проблема вибору професії серед молоді середнє значення оцінок складає 3,6 з 5, що свідчить про важливість цієї проблеми серед опитаних. Це підтверджує, що вибір професії серед молоді є актуальним питанням, яке потребує уваги та вирішення.

Згідно з результатами опитування на питання «Як Ви ставитеся до Вашої обраної професії?», більшість респондентів (7 осіб – 38,9%) ставляться до своєї професії позитивно, а 5 осіб (27,8%) відзначили дуже позитивне ставлення. При цьому 6 осіб (33,3%) мають нейтральне ставлення до своєї професії. Серед опитаних немає жодної особи, яка ставиться до обраної професії негативно. Це свідчить про те, що більшість молодих людей задоволені вибором своєї професії.

На питання «Які з Ваших особистих інтересів найбільше вплинули на вибір професії?» найбільша кількість респондентів (11 осіб – 61,1%) вказала на творчість (мистецтво, дизайн). 7 осіб (38,9%) обрали роботу з людьми (соціальні професії) та 7 осіб (38,9%) бажання вчитися новому. 3 особи (16,7%) вибрали технології (ІТ) та 3 особи (16,7%) досвід у певній сфері. Це свідчить про те, що більшість студентів орієнтуються на творчі та соціальні професії, а також на постійне навчання і розвиток.

На питання «Як Ви оцінюєте соціальну значимість вашої професії?» більшість респондентів (11 осіб – 61,1%) відповіли, що соціальна значимість їх професії є високою. 4 особи (22,2%) оцінили її як дуже високу, 3 особи (16,7%) вважають, що соціальна значимість їх професії середня. Ніхто з опитаних не вказав на низьку соціальну значимість своєї професії. Це свідчить про те, що більшість студентів вважають свою професію важливою та цінною для суспільства.

На питання «Чи проходили Ви стажування або практику в обраній професії?» більшість опитаних (13 осіб – 72,2%) відповіли, що не проходили, але планують це зробити. 2 людини (11,1%) вказали, що проходили стажування або практику, і це було дуже корисно, 1 особа (5,6%) зазначила, що проходила стажування і продовжує працювати. Також 1 респондент (5,6%) відповів, що практика була, але не дуже корисною, і ще 1 (5,6%) не планує проходити стажування чи практику. Це свідчить про високий інтерес до набуття практичного досвіду, хоча значна частина ще не проходила практику в обраній професії.

На питання «Які сучасні тенденції вплинули на Ваш вибір професії?» більшість опитаних (8 осіб – 44,4%) відповіли, що на їхній вибір професії вплинув розвиток технологій. 6 респондентів (33,3%) зазначили, що на вибір професії вплинув попит на спеціалістів. 3 особи (16,7%) вказали, що вплинула глобалізація, а лише 1 респондент (5,6%) вважає, що на вибір професії вплинули зміни в освіті. Це свідчить про те, що основним фактором для більшості є технологічний прогрес і попит на фахівців в обраних сферах.

На питання «Як Ви вважаєте, чи існують гендерні стереотипи у Вашій професії?» більшість опитаних (10 осіб – 56,6%) відповіли, що гендерних стереотипів немає в їхній професії. 4 респонденти (22,2%) вважають, що стереотипи незначні, 3 особи (16,7%) обрали варіант не знаю, а лише 1 респондент (5,6%) зазначив, що гендерні стереотипи значні у їхній професії. Це свідчить про те, що більшість респондентів не вважають гендерні стереотипи значною проблемою у їхній професії.

На питання «Наскільки важливою є освіта для Вашого професійного розвитку?» майже половина опитаних (8 – 44,4%) вважають освіту помірно важливою для свого професійного розвитку, тоді як (7 – 38,9%) респондентів відповіли, що освіта дуже важлива. Лише (3 – 16,7%) зазначили, що освіта не важлива

для їхнього професійного розвитку, (0 – 0%) – взагалі не вплинула. Це свідчить про те, що більшість респондентів вважають освіту важливим фактором для своєї кар'єри, і хоча деякі оцінюють її значення як помірне, все ж більшість розуміють її вплив на професійний ріст.

На питання «Які ваші очікування від кар'єри в обраній професії?» найбільша кількість респондентів (10 осіб – 55,6%) зазначили, що їхнє головне очікування – це високий дохід. 9 осіб (50%) очікують задоволення від роботи, 7 осіб (38,9%) розраховують на можливість професійного зростання, а 6 осіб (33,3%) респондентів хочуть мати баланс між роботою і особистим життям. Це свідчить про те, що для більшості респондентів важливими аспектами кар'єри є не лише фінансові переваги, але й задоволення від виконуваної роботи та можливості для розвитку в професійній сфері.

На питання «Які рекомендації ви б дали людям, які обирають професію?» більшість респондентів (11 осіб – 61,1%) відповіли, що головною рекомендацією є розглядати свої інтереси та схильності. 6 осіб (33,3%) порадили пробувати різні сфери діяльності, а 1 респондент (5,6%) зазначив, що важливо досліджувати ринок праці. Жоден з опитаних не рекомендував консультуватися з фахівцями. Це свідчить про те, що більшість людей вважають важливим звертати увагу на власні інтереси при виборі професії, а також пробувати різні варіанти, щоб знайти найкращий шлях для себе.

В ході аналізу були об'єднані питання «Який основний мотив Вашого вибору професії?» та «Вкажіть вашу стать». Проаналізувавши розподіл голосів, можемо зробити наступні висновки:

Всього було опитано 18 респондентів (жінок – 14 (77,8%), чоловіків – 4 (22,2%). Проаналізувавши перший варіант відповіді «Висока зарплата», на запитання «Який основний мотив Вашого вибору професії?», бачимо, що загалом відповіли 8 осіб (44,4%), серед них 7 представниць жіночої статі (87,5%) і 1 представник чоловічої статі (12,5%). Варіант «Стабільність роботи» обрали 1 особа (5,6%) серед них 1 чоловік (100%). «Пристрасть до справи» обрали 7 осіб (38,9%), серед них 6 жінок (85,7%) і 1 чоловік (14,3%). «Бажання допомагати людям» обрали 1 особа (5,6%) – жінка (100%). «Всі відповіді, які вказані вище» обрали 1 особа (5,6%) – чоловік (100%). Ці дані зробили нам висновок, що більшість жінок вважають високий дохід і пристрасть до справи є мотивами для вибору професії, тоді як чоловіки більше орієнтуються на стабільність роботи або всі перераховані варіанти, причому стабільність роботи була вибрана виключно чоловіками.

Висновки

Отже, в ході даного соціологічного дослідження було опитано 18 осіб. Було з'ясовано, що вибір професії серед молоді є багатофакторним процесом, в якому важливу роль відіграють як фінансові, так і особисті мотиви. Більшість респондентів орієнтуються на високий дохід та особисту пристрасть до справи, в той час як чоловіки частіше обирають професії, що забезпечують стабільність роботи. Водночас велике значення має вплив сучасних тенденцій, таких як розвиток технологій та попит на спеціалістів, що підтверджує актуальність професій на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Технологія соціологічного дослідження задоволеності здобувачів ВНТУ вищої освіти якістю освітнього процесу [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк // Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. – Електрон. текст. дані. – 2020. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9937>.
2. Стецюк В. В. Характеристика роботи, що приносить задоволення [Електронний ресурс] / В. В. Стецюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4716>.
3. Слободянюк А. В. Особистісні ресурси студентської молоді (на матеріалах соціально-психологічних досліджень) [Текст] / А. В. Слободянюк, Л. В. Косарева // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. – 2018. – № 17. – С. 89-95.

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, Вінниця, e-mail: slobodyanyuk@vntu.edu.ua

Побірська Аміна Сергіївна – студентка групи 2МР-246, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail a.pobirskaia22@gmail.com

Anatoliy Volodymyrovych Slobodyanyuk — PhD Sociology, assistant professor of the department of social and political sciences, head of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: slobodyanyuk@vntu.edu.ua

Amina Serhiivna Pobirska – student of group 2MR-24b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: a.pobirskaia22@gmail.com